

Läkarnas specialiseringstjänstgöring

Målbeskrivningar 2015

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges.
För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

ISBN	978-91-7555-304-7
Artikelnummer	2015-4-5
Sättning	Edita Bobergs AB
Tryck	Edita Bobergs AB, 2015

MILJÖMÄRKET Trycksak lic nr 3041 0359

Innehåll

Målbeskrivningar för samtliga specialiteter.....	7
Inledning.....	8
Ordförklaringar	10
Barn- och ungdomsmedicinska specialiteter	11
Barn- och ungdomsmedicin	11
Barn- och ungdomsallergologi	29
Barn- och ungdomshematologi och onkologi	48
Barn- och ungdomskardiologi.....	68
Barn- och ungdomsneurologi medhabilitering	87
Neonatologi	109
Bild- och funktionsmedicinska specialiteter.....	128
Klinisk fysiologi.....	128
Radiologi	144
Neuroradiologi.....	161
Enskilda basspecialiteter	179
Allmänmedicin	179
Akutsjukvård.....	198
Arbets- och miljömedicin	216
Hud- och könssjukdomar	233
Infektionssjukdomar	251
Klinisk farmakologi.....	268
Klinisk genetik.....	282
Onkologi	296
Reumatologi	313
Rättsmedicin	333
Socialmedicin	348
Invärtesmedicinska specialiteter	361
Endokrinologi och diabetologi	361
Geriatrisk	381
Hematologi	402
Internmedicin.....	421
Kardiologi.....	441
Lungsjukdomar.....	461
Medicinsk gastroenterologi och hepatologi	480
Njurmedicin	500

Kirurgiska specialiteter	520
Anestesi och intensivvård	520
Barn- och ungdomskirurgi.....	537
Handkirurgi	555
Kirurgi	574
Kärlkirurgi	591
Obstetrik och gynekologi	609
Ortopedi.....	626
Plastikkirurgi	644
Thoraxkirurgi	663
Urologi	679
Ögonsjukdomar	698
Öron-, näs- och halssjukdomar.....	715
Hörsel- och balansrubbningsar	734
Röst- och talrubbningsar	753
 Laboratoriemedicinska specialiteter	 770
Klinisk immunologi och transfusionsmedicin	770
Klinisk kemi	789
Klinisk mikrobiologi	802
Klinisk patologi	817
 Neurologiska specialiteter.....	 831
Klinisk neurofysiologi	831
Neurologi	847
Neurokirurgi.....	868
Rehabiliteringsmedicin	885
 Psykiatriska specialiteter	 903
Barn- och ungdomspsykiatri.....	903
Psykiatri	920
Rättspsykiatri	939

Tilläggspecialiteter	958
Allergologi	958
Arbetsmedicin.....	975
Beroendemedicin	992
Gynekologisk onkologi	1010
Nuklearmedicin	1028
Palliativ medicin	1044
Skolhälsovård	1062
Smärtlindring.....	1079
Vårdhygien.....	1097
Äldrepsykiatri	1112

Socialstyrelsens föreskrifter om upphävande av Läkarnas specialiseringstjänstgöring Föreskrifter och allmänna råd Målbeskrivningar 2008	1131
--	-------------

Bilaga

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2015:8) om läkarnas specialiseringstjänstgöring	1133
1 kap. Tillämpningsområde	
2 kap. Allmänna bestämmelser	
3 kap.Handledning och bedömning	
4 kap. Ansvarsfördelning	
5 kap. Bas- gren- och tilläggspecialiteter	
6 kap. Tillgodoräknande av kompetens	
7 kap. Ansökan om bevis om specialistkompetens	
8 kap. Övriga bestämmelser	
SOSFS-bilagor 1-8	1146

Inledning

Den 17 februari 2015 beslutade Socialstyrelsen att meddela nya föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2015:8) om läkarnas specialiseringstjänstgöring. Socialstyrelsen har vidare beslutat att meddela nya föreskrifter och allmänna råd om de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som ska gälla för specialistkompetens (Läkarnas specialiseringstjänstgöring Målbeskrivningar 2015).

I målbeskrivningarna anges de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som ST-läkaren ska utveckla under specialiseringstjänstgöringen, och hur de förväntas ta sig uttryck i den specialistkompetenta läkarens yrkesutövning.

De delar av målbeskrivningarna som finns under rubriken ”Kompetenskrav” är föreskrifter. I målbeskrivningarna finns även allmänna råd. Detta anges då med rubriken ”Allmänna råd”.

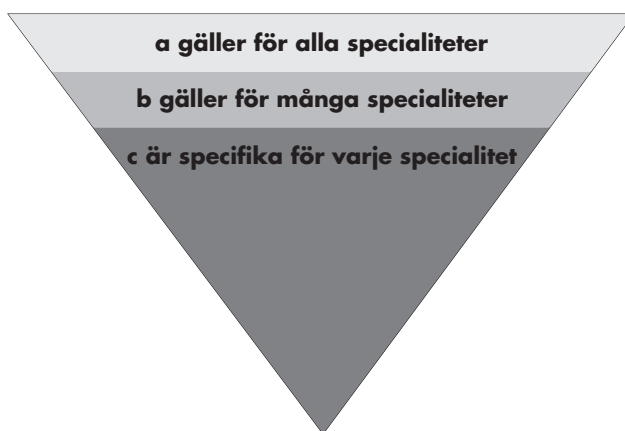
Föreskrifter är bindande regler. Allmänna råd är rekommendationer.

I målbeskrivningarna finns specialitetsövergripande delmål (a och b) och specialitetsspecifika delmål (c). Delmålen a gäller för alla specialiteter. Vilka av delmålen b som gäller för de respektive specialiteterna framgår av specialiteternas målbeskrivningar. Delmålen c är specifika för respektive specialitet.

Läkarnas specialiseringstjänstgöring är en målstyrd utbildning. Det anges inte hur lång tid det tar att uppnå ett specifikt delmål. Vissa kompetenser förväntas ST-läkaren utveckla genom hela specialiseringstjänstgöringen. Detta gäller till exempel för kompetens inom etik, mångfald och jämlikhet.

I delmålen c används *behärska* för att uttrycka det mest omfattande kompetenskravet. Med *behärska* avses här att läkaren uppvisar de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som krävs för att fullständigt och självständigt kunna utföra de arbetsuppgifter som förekommer inom det område som avses. Det kan till exempel vara att läkaren fullständigt och självständigt kan bedöma, utreda, diagnostisera, behandla och följa upp en patient och använda de tekniker eller metoder som är relevanta för området. *Ha kunskap* används i delmålen c för att uttrycka ett kompetenskrav som är mindre omfattande än behärska. Ofta handlar det då om teoretiska kunskaper. *Ha kännedom* används i delmålen c för att uttrycka det minst omfattande kompetenskravet.

I målbeskrivningarna anges också när genomförandet av vissa utbildningsaktiviteter ska styrkas genom intyg.

Figur 1 Målbeskrivningarnas struktur

Ordförklaringar

auskultation	strukturerad utbildning där ST-läkaren studerar en eller flera medarbetares yrkesutövning och i viss mån utför uppgifter inom det aktuella området
handledning	stöd och vägledning i dialogform som ges kontinuerligt
handledare	<p>läkare med specialistkompetens som har genomgått handledarutbildning och som handleder ST-läkaren och bedömer hans eller hennes professionella utveckling</p> <p>handledaren kan vara ST-läkarens huvudansvariga handledare eller en annan läkare vars specialistkompetens motsvarar kompetensområdet för utbildningsperioden</p>
klinisk tjänstgöring under handledning	ST-läkarens yrkesutövning under eget ansvar och med stöd av handledare
kurs	strukturerad utbildning som utgår från uppsatta utbildningsmål
kvalitets- och utvecklingsarbete	arbete som ST-läkaren genomför och som är en del i hälso- och sjukvårdens systematiska kvalitetsarbete
självständigt skriftligt arbete enligt vetenskapliga principer	arbete som genomförs i vilket ST-läkaren självständigt behandlar en medicinskt vetenskaplig frågeställning
skolhälsovård	medicinska insatser i elevhälsan

Neonatologi

Kompetensbeskrivning

Specialiteten neonatologi karaktäriseras av

- särskilda kunskaper om och förståelse för nyföddhetsperiodens hälsa och ohälsa,
- kunskap om det ofödda, nyfödda och späda barnets normala tillväxt och utveckling, och
- kunskap om prevention, utredning, diagnostik, behandling, uppföljning och kunskapsutveckling som gäller sjukdomar, störningar och skador hos det nyfödda barnet.

Neonatologi är en grenspecialitet till basspecialiteten barn- och ungdomsmedicin.

Kompetenskrav

För neonatologi gäller delmålen a1–a6, b1–b5 samt c1–c13.

Delmål a och b

Delmål a1 Medarbetarskap, ledarskap och pedagogik	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna ta ett ansvar för det kontinuerliga lärandet på arbetsplatsen 	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
<ul style="list-style-type: none"> – kunna utöva ledarskap i det dagliga arbetet, inklusive leda ett vårdteam – kunna ta ett ansvar för utvecklingen av det multiprofessionella samarbetet – kunna ta ett ansvar för samarbetet med patienter och närstående 	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
<ul style="list-style-type: none"> – kunna samarbeta i nätverk kring patienten – kunna samverka med aktörer utanför hälso- och sjukvården, till exempel socialnämnder, verksamheter inom socialtjänsten, skola och Försäkringskassan – kunna presentera och förklara medicinsk information på ett sätt som är förståeligt för mottagaren, såväl muntligt som skriftligt – kunna planera och genomföra undervisning – kunna handleda och instruera medarbetare och studenter 	<p>Allmänna råd</p> <p>Deltagande i inom- eller mellan-professionell reflektion i grupp</p> <p>Handleda under handledning</p> <p>Undervisa under handledning</p>	

Delmål a2 Etik, mångfald och jämlighet	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – uppvisa kunskap om innebörden av medicinsk-etiska principer samt kunna identifiera etiska problem och analysera dessa på ett strukturerat sätt – kunna hantera värdekonflikter i det dagliga arbetet – kunna bemöta människor som individer och med respekt oberoende av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Deltagande i inom- eller mellan-professionell reflektion i grupp	

Delmål a3 Vårdhygien och smittskydd	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – kunna ta ett ansvar för att vårdrelaterade infektioner och smittspridning förebyggs	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare

Delmål a4 Systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna kritiskt granska den egna verksamheten och kunna genomföra en risk- och händelseanalys – kunna ta ett ansvar för att förbättrande åtgärder, processer och rutiner för patientnytta genomförs systematiskt – kunna ta ett ansvar för integreringen av nya tekniker och metoder i det dagliga hälso- och sjukvårdsarbetet 	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Kvalitets- och utvecklingsarbete	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Allmänna råd	
	Deltagande i seminarium	
	Deltagande i större yrkesrelaterad sammankomst	

Delmål a5 Medicinsk vetenskap	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa fördjupade kunskaper om medicinskt vetenskapliga metoder och etiska principer – kunna kritiskt granska och värdera medicinsk vetenskaplig information – uppvisa ett medicinskt vetenskapligt förhållningssätt till rutiner och arbetsätt i det dagliga arbetet 	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Självständigt skriftligt arbete enligt vetenskapliga principer	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd	
	Deltagande i seminarium	
	Deltagande i större yrkesrelaterad sammankomst	

Delmål a6 Lagar och andra föreskrifter samt hälso- och sjukvårdens organisation	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – uppvisa kunskap om lagar och andra föreskrifter som gäller inom hälso- och sjukvården och för dess personal – uppvisa kunskap om hälso- och sjukvårdens organisation och administration – uppvisa kunskap om hälso- och sjukvårdens olika ekonomiska styrsystem och deras betydelse för prioriteringar och avvägningar i det dagliga arbetet 	<p>Deltagande i en eller flera kurser</p>	<p>Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare</p>

Delmål b1 Kommunikation med patienter och närstående	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna anpassa sättet att kommunicera utifrån patienters och närståendes individuella behov och kommunikativa förmåga – kunna ge patienter och närstående svåra besked med respekt, empati och lyhördhet – kunna stärka patientens förmåga att hantera en förändrad livssituation till följd av sjukdom eller funktionsnedsättning – kunna samråda med patienter och närstående om patientens egenvård 	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Deltagande i inom- eller mellan-professionell reflektion i grupp Medsittning	

Delmål b2 Sjukdomsförebyggande arbete	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – kunna vägleda patienter i frågor om levnadsvanor i syfte att <ul style="list-style-type: none"> – förebygga uppkomsten av sjukdomar som grundar sig i en eller flera levnadsvanor – förbättra prognosen hos patienter med sjukdom som grundar sig i en eller flera levnadsvanor 	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Deltagande i större yrkesrelaterad sammankomst	

Delmål b3 Läkemedel	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
<p>Den specialistkompetenta läkaren ska</p> <ul style="list-style-type: none"> – kunna anpassa läkemedelsbehandlingen efter patientens ålder, kön, vikt, njur- och leverfunktion samt eventuell samsjuklighet och övrig medicinering – kunna bedöma risker för interaktioner och biverkningar vid läkemedelsbehandling – kunna samarbeta med patienter och närstående för att uppnå följsamhet till läkemedelsbehandlingen – kunna samverka med andra aktörer i vårdkedjan om patientens läkemedelsbehandling – kunna kritiskt granska och värdera information om läkemedel – uppvisa kunskap om läkemedels inverkan på miljön – uppvisa kunskap om hälsoekonomiska aspekter av läkemedelsbehandling 	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare

Delmål b4 Försäkringsmedicin	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – kunna tillämpa metoder inom försäkringsmedicin som en del av behandlingen av den enskilda patienten – kunna samverka i försäkringsmedicinska frågor som rör den enskilda patienten med aktörer inom och utanför hälso- och sjukvården	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Deltagande i större yrkesrelaterad sammankomst	

Delmål b5 Palliativ vård i livets slutskede	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – kunna identifiera behov av och initiera palliativ vård i livets slutskede – kunna genomföra brytpunktssamtal med patienter och närstående – kunna tillämpa grundläggande principer för palliativ symtomlindring med beaktande av fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov	Klinisk tjänstgöring under handledning alternativt auskultation	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Deltagande i seminarium Deltagande i större yrkesrelaterad sammankomst Medsittning Träning i simulerad miljö	

Delmål c

Specialistkompetens i neonatologi kräver att läkaren uppfyller kompetenskraven för specialiteten barn- och ungdomsmedicin.

Den specialistkompetenta läkaren ska ha kunskaper och färdigheter i diagnostik och behandling av alla vanligt förekommande sjukdomar och av allvarliga sjukdomar under nyföddhetsperioden. Det innebär att läkaren ska ha kunskaper om det nyfödda barnets normala adaptation, tillväxt, uppfödning och psykomotoriska utveckling samt om diagnostik för att tidigt kunna påvisa avvikelser i dessa förhållanden.

Detta innefattar särskilt

- respiration och cirkulation,
- gastrointestinala problem,
- nutrition,
- renala problem och vätskebehandling,
- neonatal endokrinologi,
- rubbningar i glukosomsättningen, och
- infektionssjukdomar.

Vidare ska den specialistkompetenta läkaren ha

- kunskap inom neonatal neurologi, inklusive behandling av hypoxisk ischemisk encefalopati, krampsjukdomar, stroke och övriga hjärnblödningar samt neuromuskulära sjukdomar, och
- förmåga att samarbeta med obstetrike angående riskgraviditeter, för att tillsammans planera för lämplig tid och plats för förlossningen samt lämpligt förlossningssätt.

Den specialistkompetenta läkaren ska även ha

- kunskaper och färdigheter i diagnostik och behandling av vanligt förekommande sjukdomar och av allvarliga sjukdomar och funktionshinder från nyföddhetsperioden till vuxen ålder,
- kunskap om barns och ungas normala tillväxt, uppfödning och psykomotoriska och mentala utveckling, samt om diagnostik i syfte att tidigt kunna diagnostisera avvikelser i dessa,
- förmåga att arbeta förebyggande och familjeinriktat med allmän hälsouppllysning, vaccinationer och olycksfallsprevention,
- kunskap om överföringsprocessen av kroniskt sjuka ungdomar från barn- till vuxensjukvården,
- en helhetssyn på familjen, med engagemang och respekt för barns och ungas behov och integritet,
- förståelse för hur sjukdomen påverkar barn och unga och deras familjer, och
- förmåga att tillgodose barns och ungas rätt att vara delaktiga vid bedömning och behandling, utifrån deras utvecklingsnivå.

För att uppnå denna kompetens krävs

- förmåga att arbeta i multidisciplinära team och att samarbeta med andra specialiteter inom sjukhus och öppenvård,
- förmåga att samarbeta med socialtjänst, barnomsorg, skola, ideella föreningar och samhällets institutioner,
- kunskap om och förmåga att verka för barns och ungdomars rätt i samhället, såväl nationellt som globalt,
- ett etiskt och professionellt förhållningssätt,
- goda färdigheter i kliniskt omhändertagande med barnets behov i centrum, och
- förmåga att verka för en hälsosam livsstil hos barn och ungdomar.

Delmål c1–c4 är gemensamma för de barn- och ungdomsmedicinska grenspecialiteterna barn- och ungdomsallergologi, barn- och ungdomshematologi och onkologi, barn- och ungdomskardiologi, barn- och ungdomsneurologi med habilitering samt neonatologi.

Delmål c1	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – behärska kunskapen om det friska barnet och ungdomen och den påverkan som arv, kultur, miljö och samhälle har på barns och ungdomars utveckling och hälsa – behärska diagnostik av avvikelser från normal tillväxt och utveckling – ha kunskap om hälsofrämjande arbete – kunna handlägga psykosociala problem – behärska kunskapen om barnets rättigheter samt kunna identifiera barn som far illa och vidta adekvata åtgärder, inklusive fullfölja anmälningskyldigheten 	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c2	Utbildnings-aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – behärska handläggning av basala och akuta barn- och ungdomsmedicinska tillstånd	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier Träning i simulerad miljö	

Delmål c3	Utbildnings-aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – kunna handlägga vanliga och viktiga tillstånd inom områdena neonatologi; allergologi och lungsjukdomar; neurologi och habilitering; endokrinologi och metabola sjukdomar; nefrologi; gastroenterologi, hepatologi och nutrition; infektionssjukdomar, immunologi och reumatologi; onkologi och hematologi; kardiologi samt ungdomsmedicin inklusive sociala och psykologiska aspekter och överföring till vuxenvård	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier Träning i simulerad miljö	

Delmål c4	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – kunna initialt handlägga vanliga och viktiga tillstånd inom området barn- och ungdomspsykiatri	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c5	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – ha kunskap om graviditet och fosterutveckling – ha kunskap om graviditets och fosterutvecklings betydelse för utvecklingen av olika sjukdomar – i samråd med obstetriker kunna handlägga sjukdomstillstånd hos fostret samt komplikationer under graviditet och förlossning	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c6	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – behärska kunskapen om respiratoriska, cirkulatoriska och kardiella problem hos nyfödda samt kunna självständigt handlägga dessa – kunna rutinerat och självständigt utföra hjärt-lungräddning av nyfödda barn – behärska etiska ställningstaganden i svåra medicinska situationer inom neonatalvården	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c7	Utbildningsaktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – behärska kunskapen om det för tidigt födda barnet och de komplikationer i olika organsystem som den för tidiga födelsen kan medföra – kunna självständigt handlägga lätt, måttligt och extremt underburna barn både i akut fas, under vårdtiden på neonatal intensivvårdsavdelning och lättvårdsavdelning, och vid uppföljning – ha kunskap om omvårdnad av nyfödda barn, inklusive familjecentrerad neonatalvård	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c8	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – behärska kunskapen om nutrition och vätskebehandling av barn som vårdas på neonatalavdelning – kunna rutinerat och självständigt ordinera vätska samt parenteral och enteral nutrition till nyfödda barn med olika sjukdomstillstånd – behärska kunskapen om vanliga och allvarliga gastroenterologiska, hepatologiska och nefrologiska sjukdomar hos nyfödda samt kunna handlägga dessa 	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c9	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska <ul style="list-style-type: none"> – behärska kunskapen om neonatal neurologi, inklusive hypoxisk ischemisk encefalopati, krampsjukdomar, intrakraniella blödningar, neonatal stroke och neuromuskulära sjukdomar samt kunna handlägga dessa tillstånd – ha kunskap om vanliga och allvarliga syndrom, missbildningar och andra ärftliga sjukdomar samt kunna handlägga misstänkta och verifierade sådana – behärska utvecklingsbedömning av barn i olika åldrar samt neurologisk uppföljning av riskbarn 	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c10	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – behärska kunskapen om vanliga och allvarliga metabola, endokrina och hematologiska rubbningar (inklusive immuniseringar och koagulationsrubbningar) hos nyfödda barn samt kunna självständigt handlägga dessa	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c11	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – behärska kunskapen om infektionssjukdomar hos nyfödda barn och självständigt och rutinerat kunna handlägga dessa – behärska hygienrutiner inom neonatalvården	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c12	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – behärska den medicinskt tekniska utrustningen samt de diagnostiska metoder som används inom neonatalvården och den neonatala intensivvården – ha goda teoretiska kunskaper om ultraljudsundersökning av hjärna och hjärta och tolkning av resultaten samt ha viss färdighet i att utföra sådana ultraljudsundersökningar – behärska kunskapen om neonatala transporter samt kunna självständigt genomföra transporter av intensivvårdskrävande nyfödda barn	Klinisk tjänstgöring under handledning vid en eller flera enheter som bedriver sådan verksamhet eller handlägger sådana ärenden	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Allmänna råd Teoretiska studier	

Delmål c13	Utbildnings- aktiviteter	Uppföljning
Den specialistkompetenta läkaren ska – kunna tillämpa lagar och andra föreskrifter som gäller för specialiteten	Klinisk tjänstgöring under handledning	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av handledare
	Deltagande i en eller flera kurser	Intyg om genomförda utbildningsaktiviteter och uppfyllda kompetenskrav utfärdat av kursledare eller handledare

Allmänna råd

Utbildningsstruktur

Specialiseringstjänstgöring i neonatologi kan påbörjas under eller efter specialiseringstjänstgöringen i barn- och ungdomsmedicin och kan genomföras integrerat med denna.

Utbildningen bör bestå av tjänstgöring på neonatalenhet, inklusive tjänstgöring på neonatalintensivvårdsavdelning vid ett universitetssjukhus. Det är angeläget att tjänstgöringsperioden på universitetssjukhuset är sammanhängande.

I utbildningen bör det också ingå tjänstgöring som neonataljour. Utbildningen bör även inkludera tjänstgöring på förlossningsavdelning, annan intensivvårdsavdelning och barnkardiologisk enhet.

Teoretiska studier och regelbundet återkommande fortbildningsmöten och konferenser bör inkluderas i utbildningen. ST-läkarens deltagande i kurser bör ske integrerat med den kliniska tjänstgöringen.

Det vetenskapliga arbete som ST-läkaren deltar i under specialiseringstjänstgöringen bör vara av sådan omfattning att det kan presenteras på ett nationellt möte eller annan vetenskaplig sammankomst.

Socialstyrelsens föreskrifter om upphävande av Läkarnas specialiseringstjänstgöring Föreskrifter och allmänna råd Målbeskrivningar 2008;

beslutade den 8 april 2015.

Socialstyrelsen föreskriver med stöd av 4 kap. 5 § 3 patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) att Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd Läkarnas specialiseringstjänstgöring Föreskrifter och allmänna råd Målbeskrivningar 2008, ska upphöra att gälla vid utgången av april 2015.

Den upphävda författningen gäller dock fortfarande för läkare som har fått legitimation i Sverige eller motsvarande bevis om behörighet i annat EES-land före den 1 maj 2015 under förutsättning att läkaren begär att få sin ansökan prövad enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring och ansökan inkommer senast den 30 april 2022.

Socialstyrelsen

LARS-ERIK HOLM

Febe Westberg

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om läkarnas specialiseringstjänstgöring;

SOSFS
2015:8 (M)

Utkom från trycket
den 2 april 2015

beslutade den 17 februari 2015.

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 4 kap. 5 § 1–5, 6 kap. 4 § och 8 kap. 5 § andra stycket patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) och beslutar följande allmänna råd.

De kunskaper, färdigheter och förhållningssätt för specialistkompetens (målbeskrivningar) som Socialstyrelsen enligt 4 kap. 5 § 3 patientsäkerhetsförordningen får föreskriva om kungörs i en särskild publikation med stöd av 9 § tredje stycket författningssamlingsförordningen (1976:725).

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid legitimerade läkares vidareutbildning för att uppnå specialistkompetens enligt 4 kap. 8 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

2 § För specialiteten rättsmedicin, och i tillämpliga delar för specialiteten rättspsykiatri, gäller vad som anges om vårdgivare i dessa föreskrifter och allmänna råd i stället Rättsmedicinalverket.

2 kap. Allmänna bestämmelser

1 § I föreskrifterna och de allmänna råden används beteckningen EES-land för en medlemsstat i Europeiska unionen samt för Norge, Island och Liechtenstein. Vad som anges om EES-land ska även gälla för Schweiz.

Beteckningen tredjeland används för ett land som inte omfattas av första stycket.

2 § Av 4 kap. 1 § patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) framgår det att för att en legitimerad läkare ska uppnå specialistkompetens ska han eller hon förvärva de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som föreskrivs för specialistkompetensen genom specialiseringstjänstgöring under minst fem år. Den ska fullgöras genom tjänstgöring som läkare under handledning och genom deltagande i kompletterande utbildning. Meriter från utbildning på forskarnivå får tillgodoräknas i specialiseringstjänstgöringen.

3 § Den legitimerade läkare som genomgår specialiseringstjänstgöring (ST-läkaren) ska ha ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen för specialiteten. Utbildningsprogrammet ska vara individuellt och omfatta den tjänstgöring och kompletterande utbildning som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.

Allmänna råd

Det individuella utbildningsprogrammet bör innehålla

- planerad intern och extern utbildning,
- planerat deltagande i forsknings- och kvalitetsutvecklingsarbeten, och
- planerad tid för regelbundna självstudier.

4 § Där de anges i målbeskrivningen för specialiteten ska följande föreskrivna utbildningsaktiviteter genomföras:

1. auskultationer,
2. kliniska tjänstgöringar under handledning,
3. kurser,
4. kvalitets- och utvecklingsarbeten, och
5. självständiga skriftliga arbeten enligt vetenskapliga principer.

5 § Om specialiseringstjänstgöringen genomförs på deltid, ska tjänstgöringstiden förlängas så att den sammanlagt motsvarar heltid under minst fem år.

Semester och jourkompensationer får tillgodoräknas i specialiseringstjänstgöringen.

3 kap.Handledning och bedömning

Handledning av ST-läkare

1 § Handledning enligt 4 kap. 1 § patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) ska ges med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet. Den ska ges kontinuerligt i form av stöd och vägledning.

Allmänna råd

Handledningen bör planeras in i ordinarie tjänstgöringsscheman.

Handledare

2 § För handledningen ska utses en huvudansvarig handledare som

1. ska ha bevis om specialistkompetens i den specialitet som ST-läkaren avser att uppnå, och
2. ska ha genomgått handledarutbildning.

Allmänna råd

Den huvudansvariga handledaren bör tjänstgöra där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.

Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.

3 § För varje utbildningsperiod ska ST-läkaren ha tillgång till en handledare som

1. ska ha relevant specialistkompetens, och
2. ska ha genomgått handledarutbildning.

Allmänna råd

Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.

Bedömning av ST-läkarens kompetens

4 § Handledaren och verksamhetschefen vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring ska bedöma ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.

Bedömningen ska dokumenteras och ligga till grund för det intyg om uppnådd specialistkompetens som ska utfärdas efter fullgjord specialiseringstjänstgöring.

Allmänna råd

Bedömningen bör göras med på förhand kända och överenskomna metoder.

Om bedömningen visar att ST-läkaren inte har uppfyllt kompetenskraven, bör det leda till en åtgärdsplan som omfattar

- justeringar i det individuella utbildningsprogrammet,
- förändringar i verksamhetens utbildningsinsatser, eller
- tydligare krav på ST-läkarens insatser.

4 kap. Ansvarsfördelning

Vårdgivare

1 § Vårdgivaren ska ansvara för att det i sådan verksamhet som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring finns de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vårdgivaren ska vidare ansvara för att det finns tillgång till

1. en studierektor,

2. handledare som motsvarar behovet av handledning, och
3. medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner om verksamhets specifika tekniker och tillvägagångssätt.

Allmänna råd

Vårdgivaren bör se till att studierektorerna har relevant specialistkompetens.

ST-läkaren bör, utöver handledning, förlöpande ges sådana instruktioner som anges i 1 § 3 med återkoppling från dem som har gett instruktionerna.

2 § Vårdgivaren ska ansvara för att kvaliteten i specialiseringstjänstgöringen säkerställs genom systematisk granskning och utvärdering av om verksamheten uppfyller de krav som ställs i 3 och 4 kap.

Kvaliteten i specialiseringstjänstgöringen ska även granskas och utvärderas av en extern aktör som inte får ha ekonomiska, administrativa eller organisatoriska kopplingar till vårdgivaren.

Om granskningen eller utvärderingen visar att det finns brister, ska vårdgivaren åtgärda dessa.

Allmänna råd

Vårdgivaren bör se till att den externa granskningen och utvärderingen genomförs vart femte år.

Verksamhetschef

3 § Verksamhetschefen vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att

1. det individuella utbildningsprogrammet tas fram, regelbundet följs upp och vid behov revideras i samråd med studierektor, handledare och ST-läkaren,
2. en huvudansvarig handledare utses till ST-läkaren, och
3. den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

Verksamhetschefen bör hålla regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkaren.

4 § Om verksamhetschefen själv inte har ett bevis om specialistkompetens i den specialitet som ST-läkaren avser att uppnå, ska han eller hon utse en läkare som har sådan kompetens att göra den bedömning som anges i 3 kap. 4 §.

Studierektor

5 § Studierektorn ska samordna den interna och externa utbildningen för ST-läkarna.

Studierektorn ska ha

1. specialistkompetens, och
2. genomgått handledarutbildning.

Allmänna råd

Studierektorn bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.

I studierektorns arbetsuppgifter bör ingå att

- utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna, och
- ta del av den bedömning som anges i 3 kap. 4 §.

5 kap. Bas-, gren- och tilläggspecialiteter

1 § För de specialiteter som specialistkompetens kan uppnås i ska följande indelning och benämning gälla.

Basspecialiteter

Barn- och ungdomsmedicinska specialiteter

Barn- och ungdomsmedicin

Bild- och funktionsmedicinska specialiteter

Klinisk fysiologi

Radiologi

Enskilda basspecialiteter

Akutsjukvård

Allmänmedicin

Arbets- och miljömedicin

Hud- och könssjukdomar

Infektionssjukdomar

Klinisk farmakologi

Klinisk genetik

Onkologi

Reumatologi

Grenspecialiteter

Barn- och ungdomsallergologi

Barn- och ungdomshematologi
och onkologi

Barn- och ungdomskardiologi

Barn- och ungdomsneurologi
med habilitering

Neonatologi

Neuroradiologi

Rättsmedicin
Socialmedicin

Invärtesmedicinska specialiteter

Endokrinologi och diabetologi
Geriatric
Hematologi
Internmedicin
Kardiologi
Lungsjukdomar
Medicinsk gastroenterologi och
hepatologi
Njurmedicin

Kirurgiska specialiteter

Anestesi och intensivvård
Barn- och ungdomskirurgi
Handkirurgi
Kirurgi
Kärlkirurgi
Obstetrik och gynekologi
Ortopedi
Plastikkirurgi
Thoraxkirurgi
Urologi
Ögonsjukdomar
Öron-, näs- och halssjukdomar

Hörsel- och balansrubbingar
Röst- och talrubbingar

***Laboratoriemedicinska
specialiteter***

Klinisk immunologi och
transfusionsmedicin
Klinisk kemi
Klinisk mikrobiologi
Klinisk patologi

Neurologiska specialiteter

Klinisk neurofysiologi
Neurokirurgi
Neurologi
Rehabiliteringsmedicin

Psykiatriska specialiteter

Barn- och ungdomspsykiatri
Psykiatri

Rättspsykiatri

Tilläggspecialiteter

Allergologi
Arbetsmedicin
Beroendemedicin
Gynekologisk onkologi
Nuklearmedicin
Palliativ medicin
Skolhälsovård (medicinska insatser
i elevhälsan)
Smärtlindring
Vårdhygien
Äldrepsykiatri

Specialistkompetens i bas- och grenspecialiteter

2 § För att få ett bevis om specialistkompetens i en grenspecialitet ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i en basspecialitet enligt indelningen i 1 § eller i en motsvarande specialitet enligt äldre bestämmelser.

Allmänna råd

Specialiseringstjänstgöring i en grenspecialitet kan påbörjas inom ramen för specialiseringstjänstgöringen i basspecialiteten.

Specialistkompetens i tilläggspecialiteter

3 § För att få ett bevis om specialistkompetens i en tilläggspecialitet ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens enligt vad som anges i 4–13 §§ eller i en motsvarande specialitet enligt äldre bestämmelser.

Allmänna råd

Specialiseringstjänstgöring i en tilläggspecialitet kan påbörjas inom ramen för specialiseringstjänstgöringen i basspecialiteten.

Allergologi

4 § För att få ett bevis om specialistkompetens i allergologi ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i någon av specialiteterna

1. allmänmedicin,
2. arbets- och miljömedicin,
3. barn- och ungdomsallergologi,
4. endokrinologi och diabetologi,
5. geriatrik,
6. hematologi,
7. hud- och könssjukdomar,
8. internmedicin,

9. kardiologi,
10. klinisk immunologi och transfusionsmedicin,
11. lungsjukdomar,
12. medicinsk gastroenterologi och hepatologi,
13. njurmedicin, eller
14. öron-, näs- och halssjukdomar.

Arbetsmedicin

5 § För att få ett bevis om specialistkompetens i arbetsmedicin ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i en specialitet som tillhör någon av

1. de barn- och ungdomsmedicinska specialiteterna,
2. de enskilda basspecialiteterna med undantag för klinisk farmakologi, klinisk genetik, rättsmedicin och socialmedicin,
3. de invärtesmedicinska specialiteterna,
4. de kirurgiska specialiteterna,
5. de neurologiska specialiteterna med undantag för klinisk neurofysiologi, eller
6. de psykiatriska specialiteterna.

Beroendemedicin

6 § För att få ett bevis om specialistkompetens i beroendemedicin ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i någon av specialiteterna

1. barn- och ungdomspsykiatri, eller
2. psykiatri.

Gynekologisk onkologi

7 § För att få ett bevis om specialistkompetens i gynekologisk onkologi ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i någon av specialiteterna

1. obstetrik och gynekologi, eller
2. onkologi.

Nuklearmedicin

8 § För att få ett bevis om specialistkompetens i nuklearmedicin ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i någon av specialiteterna

1. klinisk fysiologi,
2. onkologi, eller
3. radiologi.

Palliativ medicin

9 § För att få ett bevis om specialistkompetens i palliativ medicin ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i en specialitet som tillhör någon av

1. de barn- och ungdomsmedicinska specialiteterna,
2. de enskilda basspecialiteterna med undantag för arbets- och miljömedicin, klinisk farmakologi, klinisk genetik, rättsmedicin och socialmedicin,
3. de invärtesmedicinska specialiteterna,
4. de kirurgiska specialiteterna,
5. de neurologiska specialiteterna med undantag för klinisk neurofysiologi, eller
6. de psykiatriska specialiteterna.

Skolhälsovård

10 § För att få ett bevis om specialistkompetens i skolhälsovård ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i någon av specialiteterna

1. allmänmedicin,
2. barn- och ungdomsmedicin, eller
3. barn- och ungdomspsykiatri.

Smärtlindring

11 § För att få ett bevis om specialistkompetens i smärtlindring ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i en specialitet som tillhör någon av

1. de barn- och ungdomsmedicinska specialiteterna,
2. de enskilda basspecialiteterna med undantag för klinisk farmakologi, klinisk genetik, rättsmedicin och socialmedicin,
3. de invärtesmedicinska specialiteterna,
4. de kirurgiska specialiteterna,
5. de neurologiska specialiteterna med undantag för klinisk neurofysiologi, eller
6. de psykiatriska specialiteterna.

Vårdhygien

12 § För att få ett bevis om specialistkompetens i vårdhygien ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i någon av specialiteterna

1. infektionssjukdomar, eller
2. klinisk mikrobiologi.

Äldrepsykiatri

13 § För att få ett bevis om specialistkompetens i äldrepsykiatri ska läkaren ha ett bevis om specialistkompetens i någon av specialiteterna

1. geriatrik, eller
2. psykiatri.

6 kap. Tillgodoräknande av kompetens

Tidigare specialiseringstjänstgöring

1 § Om en läkare vill uppnå specialistkompetens i ytterligare en bas-, gren- eller tilläggspecialitet, får tidigare specialiseringstjänstgöring tillgodoräknas efter prövning.

Meriter från forskarutbildning

2 § Den läkare som har en svensk doktorsexamen ska få ett bevis om specialistkompetens om han eller hon har

1. uppfyllt kompetenskraven i målbeskrivningen för specialiteten, och
2. fullgjort minst fyra och ett halvt års specialiseringstjänstgöring.

Detta gäller även för en utländsk doktorsexamen som av ett svenskt universitet, en svensk högskola eller Universitets- och högskolerådet har bedömts motsvara en svensk doktorsexamen.

Specialistläkare från annat EES-land

3 § Bestämmelser om vad som gäller för erkännande av bevis om specialistkompetens från ett annat EES-land än Sverige finns i 5 kap. 4 och 5 §§ patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) och i 3 kap. 4 och 5 §§ Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2007:23) om erkännande av yrkeskvalifikationer inom hälso- och sjukvården.

Specialistläkare från tredjeland

4 § Den läkare som har ett bevis om specialistkompetens från tredjeland efter att ha fullgjort minst tre års specialiseringstjänstgöring och därefter har tjänstgjort som specialist i en sådan omfattning att den sammanlagda tjänstgöringstiden inom specialiteten eller tiden för specialiseringstjänstgöring utgör minst fem år ska få ett bevis om specialistkompetens i motsvarande specialitet i Sverige. Detta gäller dock endast om han eller hon

1. genomför minst ett års specialiseringstjänstgöring i Sverige efter att ha fått svensk legitimation, och
2. uppfyller samtliga kompetenskrav i målbeskrivningen.

För läkare som har ett bevis om specialistkompetens från tredjeland enligt de förutsättningar som anges i första stycket får ett bevis om specialistkompetens i motsvarande specialitet meddelas utan hinder av vad som anges i 5 kap. 2 och 3 §§.

5 § Den huvudansvariga handledaren och verksamhetschefen vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring ska bedöma om läkaren uppfyller samtliga kompetenskrav i målbeskrivningen under hans eller hennes specialiseringstjänstgöring.

Om bedömningen visar att läkaren inte uppfyller kompetenskraven, ska specialiseringstjänstgöringen kompletteras med de föreskrivna utbildningsaktiviteter som anges i delmålen i målbeskrivningen. Den tid som anges i 4 § 1 ska vid behov förlängas.

Delar av tjänstgöringen från annat EES-land eller tredjeland

6 § En läkare får tillgodoräkna sig upp till fyra års tjänstgöring som läkare i ett annat EES-land än Sverige eller i tredjeland om han eller hon

1. har genomfört tjänstgöringen under handledning,
2. har fått ett intyg om tjänstgöringen från en verksamhetschef eller motsvarande i tjänstgöringslandet,
3. enligt en handledare i Sverige uppfyller kompetenskraven i delmålen i målbeskrivningen, och
4. har genomfört tjänstgöringen efter att ha fått behörighet att utöva läkaryrket i tjänstgöringslandet.

Intyget i 2 ska innefatta en beskrivning av tjänstgöringens innehåll och omfattning.

7 kap. Ansökan om bevis om specialistkompetens

1 § För att få ett bevis om specialistkompetens ska en ansökan göras hos Socialstyrelsen. Den ska göras på en särskild blankett (*bilaga 1*).

2 § Uppnådd specialistkompetens enligt målbeskrivningen för den sökta specialiteten ska styrkas genom ett intyg (*bilaga 2*) som ska bifogas ansökan.

3 § För att styrka att föreskrivna utbildningsaktiviteter har genomförts ska till ansökan även bifogas intyg om

1. auskultationer (*bilaga 3*),
2. kliniska tjänstgöringar under handledning (*bilaga 4*),
3. kurser (*bilaga 5*),

4. kvalitets- och utvecklingsarbeten (*bilaga 6*), och
5. självständiga skriftliga arbeten enligt vetenskapliga principer (*bilaga 7*).

4 § Ett intyg ska bifogas ansökan om ST-läkaren vill tillgodoräkna sig

1. godkänd svensk doktorsexamen,
2. utländsk doktorsexamen som har bedömts motsvara en svensk doktorsexamen, eller
3. utländsk tjänstgöring enligt 6 kap. 6 §.

5 § När en specialistläkare från tredjeland ansöker om bevis om specialistkompetens enligt de förutsättningar som anges i 6 kap. 4 § ska i stället för vad som sägs i 2–4 §§ intyg om uppfyllda kompetenskrav enligt målbeskrivningen (*bilagorna 8 a och 8 b*) bifogas ansökan.

Även det individuella utbildningsprogrammet ska bifogas en sådan ansökan.

Om specialiseringstjänstgöringen kompletteras enligt 6 kap. 5 § andra stycket, ska sådana intyg som anges i 3 § bifogas ansökan.

8 kap. Övriga bestämmelser

1 § Av 4 kap. 3 § patientsäkerhetsförordningen (2010:1369) framgår det att om det finns särskilda skäl, får Socialstyrelsen meddela bevis om specialistkompetens trots att läkarens utbildning inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 § samma förordning eller i föreskrifter meddelade med stöd av 4 kap. 5 § förordningen.

2 § Socialstyrelsen kan medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter, om det finns särskilda skäl.

1. Denna författning träder i kraft den 1 maj 2015.
2. Genom författningen upphävs Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2008:17) om läkarnas specialiseringstjänstgöring.
3. Den upphävda författningen gäller dock fortfarande för läkare som har fått legitimation i Sverige eller motsvarande bevis om behörighet i annat EES-land före den 1 maj 2015 under förutsättning att läkaren begär att få sin ansökan prövad enligt den författningen och ansökan inkommer senast den 30 april 2022.
4. Vid tillämpningen av 3 kap. 2 § 1 och 4 kap. 4 § ska till och med den 30 april 2020, den läkare som har ett bevis om specialistkompetens i
  - a) arbets- och miljömedicin eller företagshälsovård jämföras med den läkare som har ett bevis om specialistkompetens i arbetsmedicin,

- b) barn- och ungdomspsykiatri eller psykiatri jämföras med den läkare som har ett bevis om specialistkompetens i beroendemedicin,
- c) någon av de barn- och ungdomsmedicinska specialiteterna, de enskilda basspecialiteterna med undantag för arbets- och miljömedicin, klinisk farmakologi, klinisk genetik, rättsmedicin och socialmedicin, de invärtesmedicinska specialiteterna, de kirurgiska specialiteterna, de neurologiska specialiteterna med undantag för klinisk neurofysiologi eller de psykiatriska specialiteterna jämföras med den läkare som har ett bevis om specialistkompetens i palliativ medicin,
- d) allmänmedicin, barn- och ungdomsmedicin eller barn- och ungdomspsykiatri jämföras med den läkare som har ett bevis om specialistkompetens i skolhälsovård,
- e) infektionssjukdomar eller klinisk mikrobiologi jämföras med den läkare som har ett bevis om specialistkompetens i vårdhygien, och
- f) geriatrik eller psykiatri jämföras med den läkare som har ett bevis om specialistkompetens i äldrepsykiatri.

Socialstyrelsen

TAINA BÄCKSTRÖM

Febe Westberg

**ANSÖKAN
om bevis om specialistkompetens**

Till
Socialstyrelsen
106 30 STOCKHOLM

Personuppgifter som lämnas på denna ansökningsblankett registreras av Socialstyrelsen i ett ärendehanteringssystem. Med stöd av förordningen (2006:196) om register över hälso- och sjukvårdspersonal överförs uppgifter om utfärdat behörighetsbevis till Socialstyrelsens register över hälso- och sjukvårdspersonal, HOSF. Både ärendehanteringssystemet och HOSF uppdateras med vissa folkbokföringsuppgifter. Av 24 § personuppgiftslagen (1998:204) följer att den sökande har rätt att begära ett utdrag från ärendehanteringssystemet och HOSF en gång per kalenderår.

Specialitet som ansökan avser

Sökande

Efternamn		Förnamn	
Personnummer		Utdelningsadress	
Postnummer	Postort	Telefon bostaden (inkl. riktnummer)	
Mobiltelefon	E-postadress		
Arbetsplats		Telefon arbetet (inkl. riktnummer)	

Utbildning

Läkarexamen

Land	Datum (ååmmdd)
------	----------------

Legitimation/motsvarande bevis om behörighet

Land	Datum (ååmmdd)
Land	Datum (ååmmdd)
Land	Datum (ååmmdd)

Har sedan tidigare bevis om specialistkompetens

Specialitet	
Land	Datum (ååmmdd)
Specialitet	
Land	Datum (ååmmdd)
Specialitet	
Land	Datum (ååmmdd)

Tjänsteförteckning

Redovisning av genomförd tjänstgöring under handledning

Tjänstgöringsställe (Sjukhus, klinik, enhet eller annan specificering)	Period (Ödämnedd – Ödämnedd)	Tjänstgöringens omfattning i procent av heltid	Tjänstgöringens omfattning omräknad till månader på heltid
		Summa	

Förteckning över bifogade intyg (7 kap. 2 och 3 § och 5 § första stycket)

Uppnådd specialistkompetens (SOSFS-bilaga 2)

Bilaga nr

Auskultationer (SOSFS-bilaga 3)

Bilaga nr

Kliniska tjänstgöringar under handledning (SOSFS-bilaga 4)

Bilaga nr

Kurser (SOSFS-bilaga 5)

Bilaga nr

Kvalitets- och utvecklingsarbeten (SOSFS-bilaga 6)

Bilaga nr

Självständiga skriftliga arbeten enligt vetenskapliga principer (SOSFS-bilaga 7)

Bilaga nr

Uppfyllda kompetenskrav för specialistläkare från tredjeländ (SOSFS-bilagor 8 a och 8 b)

Bilaga nr

Förteckning över övriga handlingar (7 kap. 4 § och 5 § andra stycket)

Godkänd svensk doktorexamen

Bilaga nr

Bedömning av utländsk doktorexamen

Bilaga nr

Intyg om utländsk tjänstgöring

Bilaga nr

Individuellt utbildningsprogram (endast specialistläkare från tredjeländ)

Bilaga nr

Avgift

Enligt 11 § avgiftsförordningen (1992:191) ska avgiften betalas när ansökan ges in.

Avgiften betald (ådmdd)

Underskrift

Ort och datum

Sökandens namnteckning

INTYG om uppnådd specialistkompetens

Bilaga nr:

Specialitet som ansökan avser

Sökande

Efternamn	Förnamn
Personnummer	

Sökanden har

- fullgjort minst fem års tjänstgöring under handledning¹,
- genomfört de föreskrivna utbildningsaktiviteterna som anges i målbeskrivningen, och
- uppfyllt kompetenskraven i målbeskrivningen.

Detta intyg av verksamhetschefen vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren huvudsakligen har genomfört sin specialiseringsjämföring och den huvudansvariga handledaren, i samråd med studierektor.

Verksamhetschefen har enligt 4 kap. 4 § utsett en läkare med specialistkompetens att bedöma ST-läkarens specialistkompetens Ja Nej

☐ Ja	Ort och datum	Verksamhetschefens namnteckning
Namnförtydligande		Tjänsteställe

Studierektor

Efternamn	Förnamn
Tjänsteställe	

Intygande

Verksamhetschefen/den läkare som har utsetts enligt 4 kap. 4 §

Specialitet	
Tjänsteställe	Ort och datum
Namnteckning	Namnförtydligande
Personnummer	

Huvudansvarig handledare

Specialitet	Handledarutbildning (årstal)
Tjänsteställe	Ort och datum
Namnteckning	Namnförtydligande
Personnummer	

¹ För läkare som har en doktorsexamen enligt 4 kap. 2 § gäller minst fyra och ett halvt års tjänstgöring.

Bilaga nr:

INTYG
om genomförd utbildningsaktivitet och
uppfyllda kompetenskrav

Auskultation

Sökande

Ellernamn	Förnamn
Personnummer	

Specialitet som ansökan avser

Delmål som intyget avser (I.ex. a1, b1, c1)

Tjänstgöringsställe och period (ååmmdd - ååmmdd) för auskultationen

Beskrivning av auskultationen

Intygande

Sökanden har genomfört utbildningsaktiviteten och uppfyllt kompetenskrav i delmålet/-en.

Handledare

Specialitet	
Tjänsteställe	Ort och datum
Namn-teckning	Namn-förtydligande

Bilaga nr:

INTYG
om genomförd utbildningsaktivitet och
uppfyllda kompetenskrav

Klinisk tjänstgöring under handledning

Sökande

Efternamn	Förnamn
Personnummer	

Specialitet som ansökan avser

Delmål som intyget avser (t.ex. a1, b1, c1)

Tjänstgöringsställe och period (ååmmdd – ååmmdd) för den kliniska tjänstgöringen

Beskrivning av den kliniska tjänstgöringen

Intygande

Sökanden har genomfört utbildningsaktiviteten och uppfyllt kompetenskrav i delmålet/-en.

Handledare

Specialitet	
Tjänsteställe	Ort och datum
Namn/teckning	Namnförtydligande

SOSFS 2015:8 - Bilaga 4

1 (1)

Bilaga nr:

INTYG
om genomförd utbildningsaktivitet och
uppfyllda kompetenskrav

Kurs

Sökande

Ellernamn	Förnamn
Personnummer	

Specialitet som ansökan avser
Delmål som intyget avser (I.ex. a1, b1, c1)

Ämne (i rubrikform) och period (ååmmdd – ååmmdd) för kursen
Kursledare

Beskrivning av kursen

Intygande

Sökanden har genomfört utbildningsaktiviteten och uppfyllt kompetenskrav i delmålet/-en.

Kursledare Handledare

Specialitet (om den intygande personen är specialistkompetent läkare)	
Tjänsteställe	Ort och datum
Namnleekning	Namnförtydligande

Bilaga nr:

INTYG
om genomförd utbildningsaktivitet och
uppfyllda kompetenskrav

Kvalitets- och utvecklingsarbete

Sökande

Efternamn	Förnamn
Personnummer	

Specialitet som ansökan avser
Delmål som intyget avser (t.ex. a1, b1, c1)

Ämne för kvalitets- och utvecklingsarbete (i rubrikform)
--

Beskrivning av kvalitets- och utvecklingsarbetet
--

Intygande

Sökanden har genomfört utbildningsaktiviteten och uppfyllt kompetenskrav i delmålet/-en.

Handledare

Specialitet	
Tjänsteställe	Ort och datum
Namn/teckning	Namnförtydligande

Bilaga nr:

INTYG
om genomförd utbildningsaktivitet och
uppfyllda kompetenskrav

Självständigt skriftligt arbete enligt vetenskapliga principer

Sökande

Ellernamn	Förnamn
Personnummer	

Specialitet som ansökan avser

Delmål som intyget avser (I.ex. a1, b1, c1)

Ämne för självständigt skriftligt arbete (i rubrikform)

Beskrivning av det självständiga skriftliga arbetet

Intygande

Sökanden har genomfört utbildningsaktiviteten och uppfyllt kompetenskrav i delmålet/-en.

Handledare

Specialitet	
Tjänsteställe	Ort och datum
Namn-teckning	Namn-förtydligande

Bilaga nr:

INTYG

om uppfyllda kompetenskrav för specialistläkare från tredjeland

Specialitet som ansökan avser

Sökande

Efternamn

Förnamn

Personnummer

Delmål som intyget avser (f.ex. a1, b1, c1)

Tjänstgöringsställe/-n i Sverige

Period (ååmmdd-ååmmdd)

Tjänstgöringsställe/-n i Sverige	Period (ååmmdd-ååmmdd)

Detaljerad beskrivning av på vilka sätt det kontrollerats att samtliga kompetenskrav i delmålet/-en är uppfyllda (specificering, t.ex. metoder för bedömning). Om intyget avser flera delmål, beskriv dem var för sig.

Forts. på nästa sida

Forts. av den detaljerade beskrivningen.

Sökanden har uppfyllt samtliga kompetenskrav i delmålet/-en.

Detta intygas av verksamhetschefen vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren huvudsakligen har genomfört sin specialiseringsjämningsgöring och den huvudansvariga handledaren.

Verksamhetschefen har enligt 4 kap. 4 § utsett en läkare med specialistkompetens att bedöma ST-läkarens specialistkompetens Ja Nej

☐ Ja	Ort och datum	Verksamhetschefens namnteckning
Namnförtydligande		Tjänsteställe

Intygande

Verksamhetschefen/den läkare som har utsetts enligt 4 kap. 4 §

Specialitet	
Tjänsteställe	Ort och datum
Namnteckning	Namnförtydligande
Personnummer	

Huvudansvarig handledare

Specialitet	Handledarutbildning (årstal)
Tjänsteställe	Ort och datum
Namnteckning	Namnförtydligande
Personnummer	

Bilaga nr:

INTYG
om uppfyllda kompetenskrav för
specialistläkare från tredjeländ

Uppnådd specialistkompetens

Sökanden har uppfyllt kompetenskraven i samtliga delmål i målbeskrivningen och genomfört minst ett års specialiserings tjänstgöring i Sverige.

Detta intygas av verksamhetschefen vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren huvudsakligen har genomfört sin specialiserings tjänstgöring och den huvudansvariga handledaren, i samråd med studierektor.

Verksamhetschefen har enligt 4 kap. 4 § utsett en läkare med specialistkompetens att bedöma ST-läkarens specialistkompetens Ja Nej

☐ Ja	Ort och datum	Verksamhetschefens namnteckning
Namnförtydligande		Tjänsteställe

Studierektor

Efternamn	Förnamn
Tjänsteställe	

Intygande

Verksamhetschefen/den läkare som har utsetts enligt 4 kap. 4 §

Specialitet	
Tjänsteställe	Ort och datum
Namnteckning	Namnförtydligande
Personnummer	

Huvudansvarig handledare

Specialitet	Handledarutbildning (årstal)
Tjänsteställe	Ort och datum
Namnteckning	Namnförtydligande
Personnummer	

